

PRAŽSKÁ INFORMACNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel.

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Tvorba
Praha

- 9 IV 1980

re dne.....

divadlo

Lásky hra osudná v Disku

Půvabná dramatická prvotina bratří Čapků **LÁSKY HRA OSUDNÁ** vznikla v roce 1910, když autorům bylo dvacet, resp. třicet let. Není tedy jisté nezajímavé sledovat nyní její uvedení na jevišti Disku od zhruba stejně starých herců 4. ročníku.

Hravé divadlo na divadle a výstižná parafráze comedie dell'arte s poetickým sršením juvenilních čapkovských výstupů našla v režii Jany Kališové věrohodné ztvárnění. Cirkusově komediantskou atmosféru navozuje už scéna Květy Kovářové, protažená do hlediště, se zavěšenými lany, stožárem, kruhovým platem a otvorem v plátěném závěsu, jímž herci vstupují na jeviště. Kališová projevila několik pěkných nápadů (např. Gillesův hedvábný šál jako mnohovýznamová rekvizita) a vzhledem k rychlosti, s níž byla hra připravena místo neuskutečněního Sardouova Neodkladného úletu Egona Rosiera, je výsledek velmi uspokojivý.

Více než kdy jindy se v Lásky hře osudné ukázalo, jak herecky vyrovnaný je tento ročník. V ne snadné a k přehrávání svádějící roli rozteskněného křehkého estéta Gillese uspěl Miloslav Krejsa a zjednal si bezpečný odstup od dekadentního bolestivoství postavy, byť Čapky myšlené jako parodie části našeho básnictva. Protikladem Gillesovy přecitlivělosti je Trivalin Jiřího Šestáka, cholerický, tupý sva-lovec, vyznávající sílu jako nejpádnější argument. Výraznou masku má dobře stylizovaný Dottore Jiřího Hromady. S potměšilou záľudností hraje svého Scaramouche Vladislav Beneš a zvláště ve scéně varování diváků a před soubojem uplatňuje talent k živě grotesknímu herectví. Isabella Jany Leichtové není nikým

víc než podle předlohy »svrchovaně jednoduchá«. Jitka Malíková jako Zerbine vystihuje překvapivý cynismus této pavlačové dámy. Brighella Martina Stropnického je hercem chápán nikoli coby zlověstný intrikán, nýbrž elegantní, pohotový mluvka a přítel peněz, takže se ani příliš nedivíme pointě, když právě on nakonec uchvátí krásnou Isabellu. I v tom je Lásky hra osudná bratří Čapků stále platná.

JAN REJŽEK

PRAŽSKÁ INFORMACNÍ SLUŽBA
odbor výstřížků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Zemědělské noviny, Praha

- 4. III. 1980

KULTURA

HRA MLADÝCH

Bratři Čapkové napsali *Lásky hra osudnou* v době bouřlivácké mládosti (je tomu již sedmdesát let) a reagovali v ní temperamentně na atmosféru divadla té doby, které bylo unaveno naturalismem. Proto už v názvu má jejich divadelní kus slovo „hra“, což pro autory znamenalo hrát si na něco, a to spolu s diváky. Proto se též inspirovali komedií dell'arte, proto se Prolog obrací k obecnstvu a představuje figury.

Přes rozdílnost epoch si studenti divadelní akademie v Praze s mladými Čapky porozuměli a na školním jevišti v Disku předvedli představení, v kterém se pohybují volně s fantazií a vtipem. Již u šaten vás uvítají herci — jsou již v rolích a tak se také baví s příchozími a malují po papírovém koberci informace o představení. Do sálu vás pozve svižná muzika a na jevišti vás přivítá cirkusová konstrukce, avšak lze tu vidět i zbytky herecké šatny či záku-lisí divadla, jak se to zdařilo výtvarnici Květě Kovářové (navrhla i kostýmy mladě a prakticky). Režisérka Jana Kališová vede herce ke zdůraznění typů a využívá divadelnosti textu. Příběh osnuje Brighella (Martín

Stropnický), obratně manipuluje s upřímným snlíkem Gillesem (Miloslav Krejsa) a s nechápatým supermanem Trivalinem (Jiří Šesták), pohrává si s koketní Isabellou (Jana Leichtová) a je spřažen s vypočítavou Zerbine (Jitka Malíková).

Jiří Hromada jako Dottore a Vladimír Beneš jako Scaramouche hýří jemným vtipem. Hru bratří Čapků si mladí v Disku zcela přisvojili a nabídli obecnstvu představení nápadité, nové a hlavně mladé.

(14)

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Svoboda, Praha

13. XI. 1968

ČAPKOVA UTOPIE?

Čapková světoznámá hra RUR vznikla v době, kdy se mnozí autoři zamýšleli nad nebezpečně se vyhrcojícím vztahem — člověk a technika. Karel Čapek však i v této souvislosti znovu prokázal svou nezměrnou lidskost, víru v člověka a jeho dílo, obdiv k jeho práci, víru v život, který nelze zastavit. Sám o tom velmi hezky napsal v roce 1921 toto: »Lidský heroismus je mou zamilovanou myšlenkou a zlákal mne vlastně k této hře.« Tento heroismus, tato činorodá aktivita — to je něco, co vyvrací každou námitku o Čapkově pesimistickém pohledu na osud člověka, neboť i při této hrozně, nelibě, vyvražďovací vzpouře robotů, vyráběných masově, život není zničen. Lidská síla a vitalita nese dále štafetu příštích pokolení, dalšího pokračování, protože samotný život obnovuje a udržuje jenom člověk. Není tu tedy jen téma o ničivém zásahu vynálezu, který se obrací proti svým původcům, nebo jen konflikt robotů a lidí, ale hlavně téma lidské vytrvalosti, nezdolnosti, odvahy a síly, nepřetržitosti rodu, pokolení, kontinuity něčeho, co jde stále vpřed, bez ohledu na ničivé síly a překážky. To je Čapkův humanismus, to je jeho mravní poselství a přesvědčení.

Sáhlo-li dnes příbramské divadlo po této hře, která autorovi prorazila cestu do světa, vidělo v ní právem toto její etické jádro. V tom je aktuální a časová a jako velká básnická alegorie i varující.

Na scéně hostujícího Jiřího Dvořáka, jež má odosobněnou, moderně chladnou podobu, je i nastudování Stanislava Vyskočila charakterizováno především pozorností k myšlenkové obsažnosti. Proto je tu vážen každý názor jednajících postav, proto se režie nedává zlákat ke krátkodeché aktualizaci a necitlivému akcentování jenom lidských hodnot, protože roboti zde dělají pouze to, čemu je naučili lidé, a mají tu rovněž své nemalé kvality. Trochu sporný, byť zajímavý je zde závěr, kdy robot Primus a robotka Helena se objevují v lehounkých chitonech jako budoucí Adam a Eva a tedy představují další pokračování lidského rodu. Sporný v tom, že poslední člověk

Alquist teprve postupem rozhovoru s nimi poznává, že v nich musí být zárodek nového života — takto mu to do určité míry vyjeví tato dvojice svým odlišným kostýmem od ostatních robotů.

Herecké výkony mají solidní podobu, jsou vedeny snahou postihnout charaktery této utopistické alegorie bez vnějších rysů, spíše v komorním tónu. V Dominovi má pěknou hereckou příležitost Miroslav Samek. Jeho naturelu vyhovuje racionalistická převaha postavy, cílevědomost a rozhodnost a věcná střizlivost technického mozku. Proti němu stojí Alquist Kamila Olšovského se svou neotřesitelnou vírou v lidskou tvořivou práci a v přirozenost, kterou technika a věda narušují. Ženský citový prvek představuje Jana Březinová ve vděčné dvojroli; kupodivu si nachází čistší místa v robotce Heleně než v Heleně Gloryové. Lidový živel reprezentuje s prostou jednoduchostí Olga Karásková v její chůvě, to je protipól všemu odlidštěnému, nepřirozenému. A připomenul bych tu mimo jiné i humorněji pojatého konsula Busmana v podání Jiřího Hasila i Leitnerova robota Radia, v němž herec velmi úspěšnými prostředky dokázal vyjádřit nadřazenost, nebezpečnost i vědcovský komplex.

~~Příbramská inscenace tedy s Karlem Čapkem znovu připomíná, že člověk je nezníčitelná hodnota. Ani odlidštěná síla ho nemůže zničit, srazit na kolena, přervat, co se přervat nedá: život.~~

Miroslav Křovák

Čapkoví: Lásky hra osudná (Disk)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Rudé právo, Praha

6. III. 1980

ze dne

Zážitek s Diskem

*A*ť vždy přichystá Disk svým návštěvníkům nějaké překvapení, většinou příjemné. A tak je to v pořádku, mladí přece mají být hledači a průkopníci nového. Vážnost, s jakou začínající adepti Thalie přistupují ke svým rolím, a nadšení, s nímž hrají a režirují, zaznamenávají častější diváci Disku už jako samozřejmost. Stalo se tradicí tohoto malého divadélka, že jeho scéna dýchá radostí z tvorby a hýří nápady. Poslední premiéra v Disku, *Lásky hra osudná* bratří Čapků, nejenže uchovává tyto rysy, ale navíc dokazuje, že stojí za to vracet se znovu k dílům takřka zapomenutým, ovšem jen pokud jsou objevovány neotřele a nově. Uvedení raného díla K. a J. Čapků studenty posledního ročníku DAMU udivuje právě nevšedním přístupem k textu, o němž se divák při vstupu do divadla domnívá, že ho poměrně dobře zná. A najednou před ním na jevišti ožívá v nové podobě.

Snaha vytěžit z textu maximum se v Disku tentokrát vyplatila. Vznikla inscenace, která je něčím víc než pouhým oprášením jednoaktovky z počátku století. *Lásky hra osudná*, plod mládí bratří Čapků, klade otázky, s nimiž se setkává mladá generace v každé době, a proto je hra blízká mladým i dnes. V Disku vsadili na tuto aktuálnost, vyložili si jí samozřejmě po svém a výsledný tvar přerostl rámeček jednoduchého příběhu inspirovaného commedii dell' arte, příběhu o lásce ke krásné ženě, na kterém řada dřívějších inscenací hry zpravidla končila. Mladým v Disku

posloužila tato základní situace k odkrytí vlastností jednotlivých postav. V milostném souboji se vlastně konfrontují a střetávají různé představy lidí o lásce, o ženě, odlišné životní postoje, morální hodnoty a pohledy na svět. Režie J. Kališové odhaluje především ty vlastnosti a jevy, které ještě dodnes přetrvávají — pokrytectví, faleš, sobectví, ziskuchtivost. Jejich odkrýváním v humorně nadsazené, parodické až tragikomické rovině nabylo představení jak na aktuálnosti, tak i dynamičnosti. Zasluhu na tom mají i herecké výkony M. Stropnického jako intrikána Brighella, M. Krejsy jako něžného Gillese a J. Šestáka v roli hromotluka Trivalina.

Inscenace *Lásky hry osudné* v Disku pobaví, avšak vede i k zamyšlení nad trvalými hodnotami v životě člověka, nad ctí a láskou, nad snem a realitou.

ALENA KVIŤOVÁ

Čapkové, Lásky hra osudná - DISK

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Večerní Praha

13. III. 1980

- Divadelní studio Akademie múzických umění DISK připravuje pražské hry bratří Čapků — *Lásky hra osudná* v režii J. Krulišové. Uvidíte ji 16. února v 19.30 hodin.
- v Kleneřově divadle v Praze

Čapkové, Lásky hra osudná - DISK

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Práce, Praha

25. III. 1980

ze dne

Čapkové v Disku

Karloví Čapkové bylo teprve dvacet let a bratr Josef byl o tři roky starší, když spolu — nikdy neprozradili, jak vlastně spolu psali — vytvořili téměř souběžně s drobnými prózami *Krakonošova zahrada* hříčku *Lásky hra osudná*. Teprve o dvacet let později ji uvedl Frejka ve Studiu ND. Neměla bouřlivý úspěch, ale zrcadlila naděje rozdychtěného mládí obou talentovaných spisovatelů.

Jestliže po ní sáhli studenti v Disku, je zřejmé, že si chtěli na křehkém textu, volně parafrázujícím starou italskou lidovou komedii, zkusit něco podobného: hravost, dovádívost, divadelní vtip a také trochu laškování s něhou, erotikou a lyrikou. Jako studijní představení je to docela pěkně odvedená práce, s vkusem, jiskrou talentu Jany Kališové i dobrými hereckými nápovědami (např. J. Hromada, V. Beneš, A. Dvořáková či J. Maláková). Mladí adepti herectví, za pár měsíců budoucí čeští herci, prokázali téměř bez výjimky, že je DAMU vede poctivě a odpovědně. Umějí mluvit, pohybovat se, mají humor a vtip, dovedou „si zařádit“ a vedle toho také najít místa klidu, ba i tícha a lyrického ozvláštňení.

Jestliže srovnáváme s jinými představeními, pak tomuto ovšem citelně chybí jakýkoli podstatnější dotek s časem, v němž představení vzniklo. Komedie mladých bratří Čapků snad ještě tu i tam rozzechvívá struny múzického okouzlení, má pozlil a jemnost, nezvalovskou kadenci verše, alespoň někde, jinak je to však už dávno dítě svého času, vyvanulé, zcela oprávněně málo u nás hrané. Jestliže po něm přesto studenti sáhli, pak by člověk očekával, že kromě studentské rozvernosti, kterou jim hříčka trvajíc asi šedesát minut poskytla, budou mít i něco podstatnějšího na srdci. Ukázalo se však, že tomu tak není. Nerad bych tvrdil, že *Lásky hra osudná* se už dnes nedá hrát, a stejně nerad bych tvrdil, že inscenace je docela prostě a nejmenší myšlenky, nicméně výsledek obě tvrzení přímo nabízí. Vždyť té rozverné dovádivosti je na stopě nudal

ALES FUCHS

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA

odbor výstrižků

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Lidová demokracie, Praha

ze dne

12. III. 1980

Lásky hra bujará

(Ank): Disku se opět představili mladí před svým absolvováním, aby nám předvedli hru stejné mladou — je jí Lásky hra osudná, kterou napsali bratři Čapkové v r. 1910, ale jevištní podobu jí dal až v r. 1930 režisér J. Frejka na prknech Stavovského divadla. U zrodu této hry stála commedia dell'arte, autorská nezkoušenost i odvaha a nemalá tvůrčí invence. Výsledek ukazuje, jak oba Čapkové dovedli vytěžit divadelní živost i působivost z této italské lidové komedie, jak jejich variace na staré téma umí domyslet tradiční lidové divadelní typy. Ale hlavně se jim zdařilo na malém prostoru rozehrát věčný koloběh lásky, zrady, žárlivosti i nevěry. V režii Jany Kališové předkládá se nám dovádivé, hravé, dynamické, napaditě komediantské vystoupení, v němž se nám v expozici představují jednotlivé postavy, které uráží Brighella M. Stropnického (je v něm pohotový spřadač lidských osudů a vztahů) do celého tohoto příběhu o osudné lásce. Ve výrazně groteskních maskách, s nadsazeným gestem a v dynamickém pohybu až akrobatického švihů hrají mladí se zřetelnou snahou udržet přesně i důsledně zvolené charaktery a typy. Ve vyrovnaném obsazení, v němž mají více příležitosti herci, si připomeneme M. Krejsu (Gilles), J. Šestáka (Trivalin), J. Hromadu (Dottore Baloardo), V. Beneše jako Scaramouche, dále pak alternující A. Dvořákovou a J. Leichtovou (Isabella) a J. Malíkovou jako Zerbinu. Scéna a kostýmy K. Kovářové znásobují stylové vyjádření této inscenace — stožár a lana dávají možnost k akrobatickým, rychle se proměňujícím výstupům. Samotný prostor zdůrazňuje charakter vystoupení lidových, pouťových komediantů. Plastický pohyb (E. Kröschlová) i příjemná hudba (P. Mandel) podporují tuto živou, hravě divadelní podívací hru.

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA

odbor výstrižků

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Praha

ze dne

13. III. 1980

Čapkové v Disku

NEHTARNOUCÍ, věčně zelený divadelní tým, jakým je LÁSKY HRA OSUDNÁ bratří Čapků, se objevil jako absolventské představení posluchačů IV. ročníku divadelní fakulty AMU na školní scéně v Disku. Mladá režisérka Jana Kališová využila poetické komedie k inscenaci, slibující výpravou a kostýmy Květy Kovářové, že se mladí adepti hereckého umění budou prostřednictvím hry bratří Čapků vyslovovat k svému modernímu a mladému vidění mladé poetiky slavné autorské dvojice. Ale Kališová vede své herecké kolegy víc k vnějškově efektním postupům rádošy avantgardního divadla, než k intenzivně vyjádřenému půvabu poetické hříčky. Za ujmou poctivosti, snahou a vnitřním zápletem pro pochopení postavy Miloslav Krejsa jako Gilles a zkušený Martin Stropnický v Brighellovi. Jiří Šesták (Trivalin), Jiří Hromada (Dottore), Vladislav Beneš (Scaramouche), Alice Dvořáková (Isabella) a Jitka Malíková (Zerbine) přesně a poslušně splňují režisérkou Kališovou a pohybovou spolupracovnicí Evou Kröschlovou vymyšlené nápady v aranžmá. Představení však chybí hloubka režijního pohledu, která se projevila v práci Lucie Bělohradské při inscenaci Vsi Štěpánčického. Proto působí toto nové představení v Disku jen jako laboratorní herecká etuda, na jakou má ostatně vysoká divadelní škola právo.